

Spis treści

Wstęp.....	7
1. Rachunkowość zarządcza jako element systemu informacyjnego przedsiębiorstwa.....	9
1.1. Rachunkowość zarządcza w strukturze rachunkowości.....	9
1.2. Rozwój rachunkowości zarządczej.....	13
1.3. Funkcje i kierunki wykorzystania rachunkowości zarządczej w podmiocie gospodarczym.....	15
1.4. Strategiczna i operatywna rachunkowość zarządcza.....	18
2. Podstawy modelowe rachunku kosztów.....	21
2.1. Istota i zakres kosztów.....	21
2.2. Systematyka kosztów.....	24
2.3. Zakres i funkcje rachunku kosztów.....	36
2.4. Zróżnicowanie modelowe rachunku kosztów.....	42
3. Pomiar źródłowy i grupowanie kosztów.....	47
3.1. Ustalanie kosztów materiałowych.....	47
3.2. Pomiar pracy i kosztów osobowych.....	56
3.3. Ustalanie pozostałych składników kosztów.....	66
3.4. Grupowanie kosztów w podstawowych przekrojach ewidencyjnych.....	72
4. Rozliczanie kosztów.....	84
4.1. Międzyokresowe rozliczanie kosztów.....	84
4.2. Rozliczanie kosztów pośrednich.....	88
4.3. Rozliczanie kosztów świadczeń międzypodmiotowych.....	101
4.4. Przedmiotowe rozliczanie kosztów.....	110
5. Podstawowe procedury kalkulacyjne.....	124
5.1. Przedmiot i zróżnicowanie metod kalkulacji.....	124
5.2. Kalkulacja podziałowa.....	130
5.3. Kalkulacja doliczeniowa.....	136
5.4. Złożone procedury kalkulacyjne.....	139
6. Koszty w procedurach ustalania wyniku finansowego.....	146
6.1. Zasady ustalania wyniku finansowego.....	146
6.2. Koszty w porównawczym rachunku wyników.....	151
6.3. Koszty w kalkulacyjnym rachunku wyników.....	155
7. Rachunek kosztów standardowych.....	161
7.1. Istota i zróżnicowanie postaci rozdzielczego rachunku kosztów.....	161
7.2. Budowa standardowej bazy kosztowej.....	167
7.3. Ustalenie odchyień oraz ujęcie ewidencyjne i kalkulacyjne kosztów.....	176
8. Rachunek kosztów zmiennych a ustalanie wyniku finansowego (operacyjnego).....	184

8.1. Wynik finansowy z zastosowaniem rachunku kosztów zmiennych oraz pełnych	184
8.2. Procedury rozliczeniowo-kalkulacyjne w rachunku kosztów zmiennych	191
8.3. Wielostopniowy i wieloblokowy rachunek kosztów zmiennych (i przychodów).....	195
9. Rachunek kosztów czynników produkcji oraz działań (ABC).....	199
9.1. Rachunek kosztów czynników produkcji.....	199
9.2. Rachunek kosztów działań (ABC).....	203
10. Aspekty ekonomiczne zapewnienia jakości	221
10.1. Przesłanki wdrażania systemów zapewnienia jakości i pomiaru kosztów jakości	221
10.2. Istota i klasyfikacja kosztów jakości	222
10.3. Podstawy pomiaru i ewidencji kosztów jakości	227
10.4. Analiza kosztów jakości	229
10.5. Prezentacja kosztów jakości	233
11. Koszty logistyczne w zarządzaniu przedsiębiorstwem	237
11.1. Geneza, istota i cele logistyki.....	237
11.2. Przykładowe problemy decyzyjne a zapotrzebowanie na informacje kosztowe	242
11.3. Identyfikacja i procedura wyodrębniania kosztów procesów logistycznych	245
12. Analiza kosztów	251
12.1. Znaczenie i miejsce analizy kosztów	251
12.2. Podstawowe zadania i cechy analizy kosztów	251
12.3. Rodzaje analizy kosztów.....	252
12.4. Metody analizy kosztów	255
12.5. Analiza kosztów układu rodzajowego.....	266
12.6. Analiza kosztów układu kalkulacyjnego.....	270
13. Krótkookresowe rachunki decyzyjne	279
13.1. Zastosowanie metody analizy punktu krytycznego	279
13.2. Problemowe rachunki wyboru wariantu produkcyjnego	296
13.3. Rachunki optymalizacyjne kosztów i wyników	303
14. Długookresowe rachunki decyzyjne	321
14.1. Ocena opłacalności projektów inwestycyjnych	321
14.2. Rachunek wartości przedsiębiorstwa	333
15. Zarządzanie kosztami	342
15.1. Podstawy zarządzania kosztami	342
15.2. Technologiczne uwarunkowania kosztów	346
15.3. Procesowe zarządzanie kosztami	348
15.4. Rachunek kosztów i wyniku cyklu życia produktu.....	353
Spis rysunków.....	364
Spis tabel.....	366

Wstęp

Rachunkowość, będąca zasadniczym podsystemem systemu informacyjnego przedsiębiorstwa, dostarcza informacji na potrzeby użytkowników zewnętrznych (z otoczenia przedsiębiorstwa) i wewnętrznych. Te dwa kierunki wykorzystania informacji stanowiły podstawę rozróżnienia rachunkowości finansowej i zarządczej.

Rachunkowość zarządcza, zorientowana na zaspokojenie potrzeb informacyjnych poszczególnych poziomów zarządzania, wspomaga wszystkie funkcje zarządzania (planowanie, organizowanie, motywowanie, kontrolę) realizowane w różnych dziedzinach przedsiębiorstwa (badania, projektowanie, marketing, produkcja, sprzedaż, obsługa klienta). Zasady, modele i metody tworzenia informacji w rachunkowości zarządczej muszą być dostosowane – ze względu na wielokierunkowe wykorzystanie tych informacji – do potrzeb danego przedsiębiorstwa, identyfikowanych zarówno w wewnętrznym, jak i zewnętrznym (w powiązaniu z otoczeniem) obszarze zarządzania przedsiębiorstwem.

Niniejsza książka to drugie wydanie podręcznika z dziedziny rachunkowości zarządczej przedsiębiorstw – poszerzone o nowe treści i zaktualizowane. Przedstawiono w niej możliwości zastosowania narzędzi rachunkowości zarządczej do rozwiązywania podstawowych problemów decyzyjno-kontrolnych przedsiębiorstwa, uwzględniono też m.in. zróżnicowanie horyzontu czasowego decyzji (krótkookresowe, długookresowe). Szczególna rola w systemie rachunkowości przypada rachunkowi kosztów, łączącemu rachunkowość zarządczą z rachunkowością finansową głównie w zakresie procedur ustalania wyniku finansowego. W takim właśnie szerokim ujęciu został w książce przedstawiony rachunek kosztów.

W rozdziałach poświęconych tej części rachunkowości omówiono podstawowe zasady i procedury oraz zaprezentowano ich zróżnicowanie w zależności od typu rachunku kosztów. W możliwie szerokim zakresie, m.in. poprzez przykłady liczbowe, zaakcentowano i podkreślono wpływ specyfiki branżowej przedsiębiorstw na rozwiązywanie rachunku kosztów.

Książka jest przeznaczona zarówno dla studentów kierunków ekonomicznych, inżyniersko-ekonomicznych, słuchaczy studiów podyplomowych, jak i dla praktyków zajmujących się rachunkowością zarządczą, rachunkiem kosztów oraz controllingiem. Może być przydatna także dla kierownictwa poszczególnych szczebli zarządzania w przedsiębiorstwie.

Autorzy